

Saksbehandler: André Herlin Walaker

Telefon:

Økonomi

Risbrua Båtforening - Kommunal garanti

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Formannskap		
Kommunestyret		

Kommunedirektørens innstilling

- Risbrua båtforening (org. nr. 999530850) søker Færder kommune om kommunal garanti for nytt lån på kr 500.000.
- Færder kommune garanterer ved simpel kausjon begrenset oppad til kr 550.000. Dette inkluderer et tillegg på 10 % til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger.
- Garantien formål er å oppgradering av bryggeanlegg i Risbrua båtforening, herunder vedlikeholdsarbeider (driftsutgifter) og til investering i anlegget.
- Garantien gjelder fra 9. september 2026 med en avdragstid på 5 år.
- Garantien begrenses i takt med tilsvarende avdragsbetalinger med en varighet til 9. september 2029, med tillegg av 2 år fram til 9. september 2031, jfr. garantiforskriften § 3.
- Garantistillelsen er innenfor terskelverdier for små garantier og må ikke godkjennes av Statsforvalteren, jf. Kommuneloven § 14-19 og Garantiforskriften § 4.
- Garantistillelsen er ugyldig dersom Risbrua båtforening forstår eller burde ha forstått at denne garantien er i strid med Kommuneloven § 14-19, 1. ledd, 1. punktum.
- Kommunedirektøren gis fullmakt til å utstede garantierklæring og til å videreføre garantien ved eventuell refinansiering til en annen finansinstitusjon. Dette forutsetter at opprinnelig hovedstol og maksimal garantiramme ikke økes, at kausjonsformen og formålet er uendret, at endelig garanti-tidspunkt ikke forlenges, og at refinansieringen ikke øker kommunens risiko.
- Rapporterings- og opplysningspliktene omtalt i saken gjelder forholdet mellom kommunen og Risbrua båtforening, og begrenser ikke långivers rettigheter etter garantien.

Innkomne forslag:

Vedlegg:

Risbrua Båtforening - Kommunal garanti - Søknad
Styrevedtak
Årsmelding 2025
Årsmøteprotokoll
Revisjonserklæring årsregnskap 2025
regnskap 2025 og budsjett 2026
Kontrakt Risbrua båtforening og Nordocks AS
Lånetilsagn - Risbrua båtforening
Lånegaranti - Risbrua båtforening

Tegninger/øvrigt saksdokumenter er tilgjengelige på kommunens hjemmeside.

Kortversjon

Risbrua båtforening har søkt om et lån på kr 500.000 til oppgradering av bryggeanlegg ved Risbrua på Hvasser. Sparebank 1 Sør-Norge har gitt tilsagn på lånesøknad med krav om kommunal garanti stilt ved simpel kausjon. Sparebank 1 Sør-Norge har kredittrating Aa3 fra Moody's. Kommunedirektøren innstiller på å gi Risbrua båtforening kommunal garanti.

Innledning

Risbrua båtforening har en venteliste på 14 personer og 45 båtplasser totalt. Ved protokoll fra båtforeningens årsmøte 24. mars 2026, ble det vedtatt opptak av lån for å finansiere oppgraderinger av brygge mot nord/syd og mot øst/vest inkludert en liten flytebrygge. Oppgraderingene består av utskifting av dekke og påler. Oppgraderingene omfatter både investeringsutgifter og vedlikeholdsutgifter. Arbeidet utføres som et prosjekt i båtforeningens regi. Båtforeningen har innhentet 3 tilbud. Nordocks AS ble valgt som leverandør. Totalkostnad for prosjektet er estimert til kr 1.249.656. Foreningen finansierer prosjektkostnader med lån på kr 500.000 og resterende kr 749.656 med foreningens egenkapital. Foreningens egenkapital består av bankinnskudd.

Dette er den første søknad om garantistillelse etter prinsippsak om kommunale garantier, vedtatt i kommunestyresak 56/26.

Faktagrunnlag

Kommunens mulighet for å gi garantier er gitt i KommuneLOVEN § 14-19.

Kommunens økonomireglement kapittel 6 angir interne bestemmelser for kommunens mulighet for garantistillelser. Kommunen forplikter seg bare ved simpel kausjon. Ved simpel kausjon inntreffer kausjonisten bare for debitors manglende betalingsevne, og kreditor kan ikke kreve kausjonisten før den gjennom rettslig pågang har konstatert at debitor ikke har midler. Ved selvskyldnerkausjon hefter kausjonisten også for manglende betalingsvilje, og kreditor kan kreve kausjonisten straks lånet er misligholdt.

Iht. garantiforskrift gjeldene fra 1. januar 2020 er det gjort endringer på terskelverdier for små garantier. For en kommune med et innbyggertall mellom 10 000 og 30 000 innbyggere utgjør denne terskelverdien 4 mill. kr. Det innebærer at garantistillelser under dette beløpet ikke skal sendes statsforvalteren for godkjenning.

Garantier til andre formål enn investeringer, som driftsformål, kan ikke ha en varighet som er lengre enn 5 år, jf. Garantiforskriften § 3, 2. ledd.

Juridiske vurderinger

Kommunens mulighet til å gi garantier er hjemlet i KommuneLOVEN §14-19 og Forskrift om garantier og finans og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Kommuneloven § 14-19

Kommuner og fylkeskommuner kan ikke stille kausjon eller annen økonomisk garanti for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, hvis garantien innebærer en vesentlig økonomisk risiko eller er stilt for næringsvirksomhet. Et tilsagn om kausjon eller annen økonomisk garanti som en kommune eller fylkeskommune stiller for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, er bare gyldig hvis vedtaket om å stille garantien er godkjent av departementet. Ved godkjenningen skal departementet bare vurdere om garantien er i strid med første ledd eller forskrift gitt i medhold av denne paragrafen. Departementet kan ikke godkjenne garantier i strid med første ledd eller forskrift gitt i medhold av denne paragrafen. Er garantien godkjent av departementet, regnes den ikke som ugyldig, selv om den er i strid med første ledd eller forskrift gitt i medhold av denne paragrafen. Garantier for små beløp er unntatt fra kravet om godkjenning. Et garantitilsagn for små beløp er ikke gyldig hvis mottakeren av garantien forsto eller burde ha forstått at garantien er i strid med første ledd.

Det framgår av lovforarbeidene at hvis rettssubjektet som skal motta garantien, har et mål om å tilføre eieren økonomisk gevinst gjennom utbytte eller liknende, må rettssubjektet anses å drive næringsvirksomhet. At det ikke foreligger et gevinstsiktemål er likevel ikke tilstrekkelig for at rettssubjektet ikke kan anses å drive næringsvirksomhet. Loven stiller et absolutt forbud mot å stille garantier for næringsvirksomhet. Et avgjørende spørsmålet vil være om virksomheten drives i et marked. Det framgår videre av lovforarbeidene et generelt forbud mot garantier som innebærer vesentlig risiko for kommunen, der de sentrale momentene vil være sannsynligheten for tap, størrelsen på det potensielle tapet og kommunens evne til å håndtere det potensielle tapet. Forståelsen av begrepet «næringsvirksomhet» og «vesentlig økonomisk risiko» framkommer av NOU 2016: 4 Ny kommunelov punkt 19.10.3.4 og Prop. 46 L (2017–2018) punkt 20.8.4, side 231-.

Alternative løsninger

Søknad om kommunal garanti innvilges ikke.

Vurderinger

Ved vurderingene nedenfor er både det nye lånet og eventuell refinansiering vurdert, som omtalt i siste punkt i kommunedirektørens innstilling.

Kommuneloven § 14-19 angir begrensning om å stille kommunal garanti hvis garantien er «stilt ovenfor næringsvirksomhet». Næringsbegrepet i kommunal forstand er omtalt i NOU 2016:4 og virksomhetens art og formål må vurderes. Følgende vurderinger er gjort:

- Foreningen har ikke gevinstsiktemål. Foreningen er registrert som en ideell organisasjon. Foreningen er ikke registrert i frivillighetsregisteret.
- Foreningen mottar ikke offentlig støtte.
- Foreningen vurderes å ikke ha et sterkt kommersielt preg.
- Foreningen har ikke konserntilknytninger.
- Foreningen sin virksomhet er i stor grad basert på frivillighet og dugnad.
- Foreningen har inntekter fra kommersiell drift og NOU 2016: 4 legger til grunn at «dersom næringsdelen utgjør mer enn 1/3 av den samlede virksomheten, må virksomheten normalt anses som næring i kommunelovens forstand». Inntekter fra årene 2024 og 2025 er gjennomgått. Inntekter fra næringsdel vurderes å utgjøre 27 % av de samlede inntektene. Det forutsettes i vurderingen at utleie av båtplass bærer preg av å være et spleiselag og derfor ikke omfattes av næringsbegrepet i kommuneloven.
- Færder kommune vurderer at begrensningen i Kommuneloven § 14-19 om å stille garanti ovenfor næringsvirksomhet, ikke er til hinder for å gi kommunal garanti

Driftsinntekter	Beløp	%	Vurdering næringsinntekt
Utleie båtplasser	172 200	64 %	Nei
Medlemskontingent	12 000	4 %	Nei
Inntekter rampe	71 771	27 %	Ja
Andre inntekter	13 400	5 %	Nei
Sum driftsinntekter	269 371		

Kommuneloven § 14-19 angir begrensning om å stille kommunal garanti «hvis garantien innebærer en vesentlig økonomisk risiko». Kommunens egen økonomiske situasjon må derfor vurderes jf. NOU 2016:4. Følgende vurderinger er gjort:

- Færder kommune har et samlet garantiansvar per på 288 mill. kr hvor den iboende garantirisikoen vurderes å ikke være vesentlig.
- Færder kommune har en omsetning på 3,1 mrd. kr og en egenkapital på 2,0 mrd. kr hvorav 0,3 mrd. kr er disposisjonsfond. Bankinnskudd utgjør 0,5 mrd. kr.
- Likviditetsanalyse tilsier at kommunen har en positiv likviditetsreserve på 28 mill. kr.
- Færder kommune går med underskudd i 2023, 2024 og 2025 på hhv. 51 mill. kr, 83 mill. kr og 18 mill. kr.
- Garantibeløpets størrelse og varighet målt mot kommunens økonomiske evne til å håndtere det potensielle tapet gjør at garantirisikoen vurderes å være uvesentlig.
- Færder kommune vurderer at en innfrielse av garantien vil gi beskjedne konsekvenser for egen økonomi og kjerneoppgaver. Dette på bakgrunn av garantibeløpets størrelse, den samlede risikoen ved å yte garantiansvar, kommunens samlede garantiansvar og egen økonomiske situasjon i garantiperioden.
- Færder kommune vurderer at begrensningen i Kommuneloven § 14-19 om at egen økonomisk situasjon kan være til hinder for garantistillelse, ikke er til hinder for å gi kommunal garanti.

Kommuneloven § 14-19 angir begrensning om å stille kommunal garanti «hvis garantien innebærer en vesentlig økonomisk risiko». Foreningen sin økonomiske situasjon må vurderes jf. NOU 2016:4. Følgende vurderinger er gjort:

- Resultatrapport for årene 2024 og 2025 er gjennomgått som viser positive årsresultat.
- Foreningen har en egenkapital på 1,0 mill. kr inkl. invest/vedlikeholdsfond, og ingen gjeld ved årsskiftet. Dette tilsier en tilfredsstillende egenkapital og soliditet.
- Risbrua båtforening vurderer egen økonomiske situasjonen som tilfredsstillende, både før og etter prosjektgjennomføringen.
- Investeringene vil medføre økte avskrivningskostnader, reduserte renteinntekter og dermed økte krav til inntektsgrunnlag. Færder kommune vurderer den endrete økonomiske situasjonen i foreningen som håndterbar, både likviditets- og regnskapsteknisk, men fordrer et bevisst forhold til hvilket prisnivå som legges på utleie av båtplasser og andre inntekter.
- Den økonomiske situasjonen og foreningens betalingsevnen vurderes som tilfredsstillende for å betjene lånet vurdert ut fra bankens nedbetalingsplan og foreningens regnskaper og budsjetter.
- Færder kommune vurderer at begrensningen i Kommuneloven § 14-19 om at foreningens økonomiske situasjon kan være til hinder for garantistillelse, ikke er til hinder for å gi kommunal garanti.

Kommuneloven § 14-1, 3. ledd og NOU 2016: 4 angir begrensning for kommunen om at det ikke kan tas vesentlig finansiell / økonomisk risiko ved den enkelte disposisjon. Foreligger vesentlig

garantirisiko kan dette være en selvstendig grunn til å anse garantistillelsen som ulovlig. Følgende vurderinger er gjort:

- Forsvarlighetsvurderinger indikerer lav risiko ved garantistillelsen og må sees i sammenheng med foreningens økonomiske stilling og forutsetninger for å generere inntekter.
- Den økonomiske situasjonen i foreningen er tilfredsstillende med en normal soliditet. Egenkapitalprosenten ligger innenfor det som må vurderes som tilfredsstillende. Foreningen har de siste årene drevet med overskudd.
- Det er en medlemsrisiko ved at medlemmer sier opp sin leierett og må få sitt innskudd utbetalt uten at foreningen har interessenter på venteliste. Dette vil gå ut over inntektsgrunnlaget og likviditeten til båtforeningen. Jf. oversendt dokumentasjon fra foreningen er 14 personer på venteliste. Færder kommune vurderer medlemsrisikoen som lav.
- Ut fra evalueringer på et helhetlig nivå, presentert i denne saksutredningen, vurderer Færder kommune at begrensningen i Kommuneloven § 14-1, 3. ledd om å ikke påta seg vesentlig finansiell / økonomisk risiko ved den enkelte disposisjon, ikke er til hinder for å stille kommunal garanti.

Kommuneloven § 14-19 og tolkning i NOU 2016:4 omtalt i prinsippsak om kommunale garantier (kommunestyresak 56/26) angir at vurdering om kommunale garantier skal vurderes for hele garantiperioden. Følgende vurderinger er gjort:

- Foreningen har stabil drift, positivt resultat og opparbeidet seg en solid egenkapital/vedlikeholdsfond på over 1 mill. kr, som indikerer at eksisterende driftsaktiviteter gir økonomisk bæreevne.
- Garantiperiode på 5 år er begrenset. Utførelse av nødvendige oppgraderinger bidrar til å sikre eksisterende inntektsgrunnlag, driftsaktiviteter og formål i hele garantiperioden
- Oppgraderingene bidrar videre til redusert risiko for større uforutsette kostnader i årene som kommer
- Risiko for at formål, driftsaktiviteter og inntektsgrunnlag endres gjennom garantiperioden vurderes som lav.
- Ut fra evalueringer ovenfor vurderes garantien ikke å innebære vesentlig økonomisk risiko for kommunen i garantiperioden.

Prinsippsak om kommunale garantier er vedtatt i kommunestyresak 56/26 og angir hovedregel om at kommunen skal stille garanti for lån til *investeringer*. Helhetsvurdering av anleggsprosjektet tilsier at prosjektet består av både *investeringer* og *elementer av vedlikehold*. Ut fra vurderinger på helhetlig nivå og formål med garantistillelser vurderer kommunen at begrensningen i kommunestyresak 56/26 ikke er til hinder for kommunal garanti.

Siden garantiens formål er både til investerings- og driftsformål rammes den av garantiforskriften § 3, 2. ledd, hvor det fremgår at garantistillelse ikke kan ytes til driftsformål for mer enn 5 år. Risbrua båtforening har i sine innsendte dokumenter og vedtak søkt om 8 år. Etter avklaring med styret i Risbrua båtforening, endret styret sin søknad til fra 8 år til 5 år. Kommunedirektøren innstiller derfor på å yte kommunal garanti med maksimal varighet på 5 år.

Kommuneloven § 14-19 og tolkning i NOU 2016:4 omtalt i prinsippsak om kommunale garantier (kommunestyresak 56/26) angir at vurdering om kommunale garantier skal vurderes opp mot garantirisiko. Følgende vurderinger er gjort:

- Beregnet garantirisiko utgjør om lag kr 4.000, jf. oppstilling nedenfor.

- Beregnet garantirisiko øker den samlede garantirisikoen fra 5.165 mill. kr til 5.169 mill. kr, tilsvarende 0,1 %.
- Samlet garantiansvar for båtforeninger øker fra 6,4 mill. kr til 6,9 mill. kr.
- Færder kommune vurderer at beregning av garantirisiko, ikke er til hinder for å gi kommunal garanti.

Type garanti	Garantiens størrelse	X	Sannsynlighet for innløsning	X	Kommunens bæreevne	=	Teoretisk garantirisiko
Offentlige kjerneformål:							
Vestfold interkommunale vannverk IKS	178 053		1,0 %		100,0 %		1 781
NAV garanti	2 901		20,0 %		100,0 %		580
Tønsberg renseanlegg IKS	20 776		1,0 %		100,0 %		208
Vestfold interkommunale brannvesen IKS	9 081		1,0 %		100,0 %		91
IKA Kongsberg	4 425		1,0 %		100,0 %		44
Færder kirkelige fellesråd	237		1,0 %		100,0 %		2
Borgheim Sentrumsbygg AS	23 187		0,0 %		100,0 %		-
Sum offentlige kjerneformål	238 661		1,1 %		100,0 %		2 706
Øvrige samfunnsmessige formål:							
Tønsberg kommune (Den magiske fabrikken AS)	7 814		20,0 %		100,0 %		1 560
Lag og foreninger	19 459		2,0 %		100,0 %		389
Boligbyggelag	13 996		2,5 %		100,0 %		350
Båtforeninger	6 386		1,5 %		100,0 %		96
Risbrua båtforening	500		1,5 %		100,0 %		4
Jutøya AS	261		20,0 %		100,0 %		52
Steinerskolen i Vestfold	625		2,0 %		100,0 %		13
Sum øvrige samfunnsmessige formål	49 042		5,0 %		100,0 %		2 463
Sum	287 702	X	1,8 %	X	100,0 %	=	5 169

Kommuneloven § 14-19 og tolkning i NOU 2016:4 omtalt i prinsippsak om kommunale garantier (kommunestyresak 56/26) angir at vurdering om kommunale garantier skal vurderes opp mot EØS-regelverket. Følgende vurderinger er gjort:

- Aktiviteten vurderes som lokal, begrenset, og i hovedsak knyttet til medlems- og brukerbasert drift av anlegget, med begrenset konkurranseflate mot andre markedsaktører.
- Garantistillelse vurderes å ikke gi båtforeningen en økonomisk fordel som i vesentlig grad vrir eller truer med å vri konkurransen eller påvirke samhandelen i EØS-området.
- Foreningen mottar ikke ytterligere offentlig støtte verken fra kommunen eller andre for inneværende eller tidligere år.
- Bruttotilskuddsekivalenten av støtteverdien beregnes å utgjøre om lag kr 10.000 årlig og er således under terskelverdiene for bagatellmessig støtte.
- Utleie av båtplasser kan være økonomisk aktivitet selv om foreningen ikke har profittformål. Helhetsvurderinger tilsier at dette er et spleiselag.
- Færder kommune vurderer at begrensningen i EØS-regelverket, ikke er til hinder for å gi kommunal garanti.

Prinsippsak om kommunale garantier (kommunestyresak 56/26) angir at kommunen skal stille supplerende krav og vilkår ved garantistillelse. Risbrua båtforening opplyser Færder kommune:

- Fortløpende om vedtatt årsregnskap, årsberetning og revisorberetning for årene 2027-2034.
- Dersom det er vesentlige endringer i låneforholdet.
- Dersom foreningen misligholder lån eller får andre betalingsproblemer.
- Dersom det er vesentlige endringer i aktivitet eller andre forhold av betydning for næringsvurderingen.

Egen rapportering på næringsinntekt og særskilt garantiavtale vurderes ikke være nødvendig. Færder kommune foretar egen beregning av næringsinntekten ved mottak av årsregnskap.

Konklusjon

Risbrua båtforening innvilges simpel kausjon jf. kommunedirektørens innstilling.